

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI D'AGRICULTURA, PESCA I ALIMENTACIÓ

4756 *Ordre APA/229/2025, de 10 de març, per la qual s'estableixen mesures específiques de protecció en relació amb la llengua blava.*

La llengua blava o febre catarral ovina és una malaltia inclosa en el Codi sanitari per als animals terrestres de l'Organització Mundial de Sanitat Animal (OMSA) i en la llista de malalties de declaració obligatòria de la Unió Europea d'acord amb el Reglament d'execució (UE) 2020/2002 de la Comissió, de 7 de desembre de 2020, pel qual s'estableixen normes de desplegament del Reglament (UE) 2016/429 del Parlament Europeu i del Consell relatives a la notificació a la Unió i a l'enviament d'informes a la Unió sobre malalties de la llista, al sistema informàtic d'informació, així com als formats i els procediments de presentació i enviament d'informes relacionats amb els programes de vigilància i erradicació de la Unió i amb la sol·licitud de reconeixement de l'estatus de lliure de malaltia, i, en l'àmbit nacional, d'acord amb el Reial decret 779/2023, de 10 d'octubre, pel qual s'estableix la comunicació de malalties dels animals de declaració obligatòria i se'n regula la notificació.

Les mesures enfront d'aquesta malaltia estan regulades pel Reglament delegat (UE) 2020/689 de la Comissió, de 17 de desembre de 2019, pel qual es completa el Reglament (UE) 2016/429 del Parlament Europeu i del Consell pel que fa a les normes de vigilància, els programes d'erradicació i l'estatus de lliure de malaltia respecte a determinades malalties de la llista i malalties emergents, i les mesures per al comerç intracomunitari s'estableixen en el Reglament delegat (UE) 2020/688 de la Comissió, de 17 de desembre de 2019, pel qual es completa el Reglament (UE) 2016/429 del Parlament Europeu i del Consell pel que fa als requisits zoosanitaris per als desplaçaments dins de la Unió d'animals terrestres i d'ous per covar, així com el Reglament delegat (UE) 2020/686 pel qual es completa el Reglament (UE) 2016/429 del Parlament Europeu i del Consell pel que fa a l'autorització dels establiments de productes reproductius i als requisits zoosanitaris i de traçabilitat aplicables als desplaçaments dins de la Unió de productes reproductius de determinats animals terrestres en captivitat.

La lluita enfront dels diferents serotips del virus de la llengua blava a Espanya s'ha portat a terme els últims anys mitjançant un programa de vigilància, un programa de vacunació i el control dels moviments dels animals sensibles. L'adaptació dels programes de lluita a l'evolució epidemiològica de la malaltia s'ha fet mitjançant successives ordres ministerials: l'Ordre APA/1251/2020, de 21 de desembre, per la qual s'estableixen mesures específiques de protecció en relació amb la llengua blava, dotada de caràcter normatiu, i l'Ordre APA/1015/2024, de 24 de setembre, per la qual s'estableixen mesures de protecció enfront del serotip 3 del virus de la llengua blava a Espanya, i l'Ordre APA/1043/2024, de 30 de setembre, per la qual s'estableixen mesures específiques de protecció i control enfront del serotip 3 del virus de la llengua blava a Espanya, amb caràcter executiu.

El 2024 s'han donat una sèrie de circumstàncies excepcionals, com són la circulació simultània de quatre serotips diferents per primera vegada a Espanya (serotips 1, 3, 4 i 8), unida a una situació climàtica excepcional que ha suposat més activitat vectorial i, per tant, una distribució dels serotips en àmplies zones del territori peninsular.

Tot això, unit a la dificultat logística de vacunar en bona part del territori enfront de 3 o 4 serotips a la vegada, així com la falta de disponibilitat suficient de vacunes enfront dels diferents serotips per dur a terme una vacunació obligatòria a les zones afectades en un temps raonable abans que comenci de nou l'activitat del vector, prevista a partir del proper mes d'abril, ha fet necessari replantejar l'estratègia d'erradicació aplicada fins ara

a Espanya, i substituir-la en el territori peninsular per una estratègia de protecció clínica basada en la vacunació voluntària dels animals susceptibles a la malaltia, i eliminar així mateix l'obligació que els animals objecte de moviment dins d'aquesta zona hagin d'haver estat vacunats prèviament enfront dels serotips presents.

Les dificultats que exposa el paràgraf anterior impedeixen en el marc de les restriccions imposades pel control de moviments de l'Ordre APA/1251/2020, de 21 de desembre, i l'Ordre APA/1043/2024, de 30 de setembre, el funcionament normal dels mercats, la qual cosa suposa un perjudici econòmic important.

D'altra banda, la situació excepcional de les Illes Balears i Canàries, tenint en compte la seva situació epidemiològica i el seu caràcter insular, fa que l'estratègia en aquests territoris es plantegi d'una manera diferenciada, especialment tenint en compte la necessitat de mantenir l'estatus actual de territori lliure a les illes Canàries. Amb aquesta finalitat, l'Ordre preveu la possibilitat que l'autoritat autonòmica corresponent de totes dues comunitats autònomes insulars decideixi establir en el seu territori un programa d'erradicació amb les condicions que estableixen el Reglament delegat (UE) 2020/689 de la Comissió, de 17 de desembre de 2019, amb l'autorització prèvia del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, de manera que es pugui mantenir la vigent vacunació obligatòria enfront dels serotips actualment presents a l'arxipèlag balear (el serotip 8) i, si s'escau, incorporar-la enfront dels que puguin aparèixer en el futur a les dues comunitats autònomes, per tal d'aconseguir-ne l'erradicació efectiva, amb la finalitat última d'aconseguir que les dues zones siguin territori lliure d'aquesta epizootia.

En conseqüència, és procedent derogar l'Ordre APA/1251/2020, de 21 de desembre, i deixar sense efecte l'Ordre APA/1015/2024, de 24 de setembre, i l'Ordre APA/1043/2024, de 30 de setembre, amb la finalitat de reflectir aquest canvi d'estratègia en l'àmbit nacional, actualitzar la normativa i conceptes, definir les noves zones sotmeses a programa enfront del virus de la llengua blava a Espanya i actualitzar les zones de vacunació obligatòria i voluntària.

Així mateix, amb vista a proporcionar una resposta ràpida davant la detecció de nous serotips, no detectats amb anterioritat a Espanya o als països fronterers, s'eliminen les mencions específiques als serotips en l'articulat de l'Ordre, i se'n limita la menció a les futures successives resolucions que especifiquin les zones, de manera que, quan això sigui necessari, es pugui incorporar qualsevol nou serotip detectat de forma més senzilla en els apartats corresponents d'aquesta resolució.

Aquesta Ordre es dicta a l'empara de l'article 8 i en virtut de l'habilitació que conté la disposició final cinquena de la Llei 8/2003, de 24 d'abril, de sanitat animal. Té el caràcter de normativa bàsica a l'empara del que disposa l'article 149.1, regla 16a, de la Constitució, que reserva a l'Estat la competència exclusiva en matèria de bases i coordinació general de la sanitat; i el dota d'un paper coordinador en aquesta regulació.

En relació amb la coordinació general de la sanitat, article 149.1.16a de la Constitució, el Tribunal Constitucional ha precisat aquesta competència en fixar en la Sentència del Tribunal Constitucional 192/1990 (FJ2) que aquest tipus de mesures es fonamenten en «el títol competencial que correspon a l'Estat en matèria de sanitat, atès que la incidència d'aquesta malaltia en l'àmbit sanitari obliga a tenir en compte també les competències que corresponen a l'Estat en matèria de sanitat, en les quals també s'inclou allò relatiu a les epizooties». Així mateix, l'STC 192/1990 continua assenyalant que des de l'STC 32/1983 es va determinar ja el significat de la coordinació, en precisar que «persegueix la integració de la diversitat de les parts o subsistemes en el conjunt o sistema, i evita contradiccions i redueix disfuncions que, si subsisteixen, impedirien o dificultarien la realitat mateixa del sistema».

Per consegüent, l'Administració General de l'Estat és competent per dictar normativa que, emparada en el títol esmentat, fixi els elements que configurin el mínim comú normatiu aplicable a la situació que s'ha de regular, de manera que s'asseguri un contingut compartit per a totes les administracions autonòmiques, que permeti l'efectivitat de les mesures i fixi un sòl normatiu conjunt que garanteixi l'eficàcia de les mesures perseguides, cosa que, d'una altra manera, es podria impedir.

En el procediment d'elaboració d'aquesta disposició s'han consultat les comunitats autònomes, les ciutats de Ceuta i Melilla i els sectors afectats.

Així mateix, en compliment del que preveu la Llei 50/1997, de 27 de novembre, del Govern, el projecte d'ordre ministerial s'ha sotmès al procediment d'audiència i informació públiques i en la seva elaboració s'han observat els principis de bona regulació que preveu l'article 129 de la Llei 39/2015 d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques. Compleix els principis de necessitat i eficàcia, atès que la norma és l'instrument més indicat per als interessos que es persegueixen, i el principi de proporcionalitat, ja que conté la regulació imprescindible per atendre les necessitats que es pretenen cobrir i en redueix el contingut al mínim imprescindible. A part d'això, la norma és coherent amb el principi d'eficàcia, per tal com la norma assegura la màxima eficàcia dels seus postulats. En aplicació del principi d'eficiència, no es preveuen càrregues administratives. Respecte del principi de seguretat jurídica, la norma contribueix a reforçar aquest principi, atès que, d'una banda, és coherent amb la resta de l'ordenament jurídic i, d'altra banda, n'afavoreix la certesa i la claredat. I l'adequació al principi de transparència es compleix per la participació que s'ha ofert als destinataris potencials en l'elaboració de la norma.

En virtut d'això, a l'empara del que estableixen l'article 8 i la disposició final cinquena de la Llei 8/2003, de 24 d'abril, i la disposició final segona del Reial decret 148/2023, de 28 de febrer, i d'acord amb el Consell d'Estat, dispo:

Article 1. *Objecte i àmbit d'aplicació.*

L'objecte d'aquesta Ordre és modificar l'estratègia de lluita enfront de la llengua blava i establir mesures específiques de protecció contra la malaltia, d'aplicació a tot el territori nacional.

Article 2. *Definicions.*

1. Als efectes d'aquesta Ordre, són aplicables les definicions que preveuen l'article 3 de la Llei 8/2003, de 24 d'abril, de sanitat animal, l'article 4 del Reglament (UE) 2016/429 del Parlament Europeu i del Consell, de 9 de març de 2016, relatiu a les malalties transmissibles dels animals i pel qual es modifiquen o es deroguen alguns actes en matèria de sanitat animal, i l'article 2 del Reglament delegat (UE) 2020/689 de la Comissió, de 17 de desembre de 2019, pel qual es completa el Reglament (UE) 2016/429 del Parlament Europeu i del Consell pel que fa a les normes de vigilància, els programes d'erradicació i l'estatus de lliure de malaltia respecte a determinades malalties de la llista i malalties emergents.

2. Així mateix, s'entén per:

a) Explotació vacunada enfront d'un serotip determinat: l'explotació en la qual, durant l'últim any, s'ha portat a terme una vacunació i revacunació enfront d'un serotip determinat, en cas que la primovacunació ho requereixi, en funció de la vacuna administrada, d'acord amb les especificacions de la vacuna i que aquesta hagi assolit la totalitat d'animals ovins i bovins de més de tres mesos presents a l'explotació en la data de vacunació.

b) Animal vacunat enfront d'un serotip determinat: l'animal que l'últim any hagi estat vacunat i revacunat enfront d'un serotip determinat, en cas que la primovacunació ho requereixi, en funció de la vacuna administrada, d'acord amb les especificacions de la vacuna.

3. S'estableixen les tipologies de zones següents, l'extensió de les quals s'ha de concretar d'acord amb la disposició addicional segona:

a) Zona lliure.

b) Zona sotmesa a un programa d'erradicació enfront dels diferents serotips del virus de la llengua blava.

c) Zona sense estatus.

Article 3. *Vacunació de les espècies sensibles.*

1. Queda autoritzada la vacunació voluntària enfront del virus de la llengua blava a tot el territori nacional enfront de tots els serotips que s'hi hagin detectat.

Les comunitats autònomes que així ho disposin poden establir que la vacunació al seu territori s'efectuï de forma obligatòria, sense que això suposi cap restricció als moviments d'animals.

2. En el cas de la vacunació voluntària, és responsabilitat de la persona titular de l'explotació, a través del personal veterinari corresponent, fer la vacunació que preveu aquest article.

3. En cap cas la vacunació es pot portar a terme utilitzant una vacuna viva atenuada. Els animals han d'estar vacunats d'acord amb el protocol d'aplicació de dosi que reculli l'autorització de comercialització de la vacuna.

4. La vacunació s'ha de dur a terme amb els requisits següents:

a) En el cas de l'espècie bovina, s'han de gravar les dades de la vacunació (nom comercial de la vacuna, serotip i data d'aplicació) a la base de dades del Registre general d'identificació individual d'animals (RIIA) establert de conformitat amb el Reial decret 728/2007, de 13 de juny, pel qual s'estableix i es regula el Registre general de moviments de bestiar i el Registre general d'identificació individual d'animals.

b) En el cas de l'espècie ovina i caprina, en els animals que han d'estar identificats electrònicament, segons el Reial decret 787/2023, de 17 d'octubre, pel qual es dicten disposicions per regular el sistema de traçabilitat, identificació i registre de determinades espècies d'animals terrestres en captivitat, s'han de fer constar les dades de la vacunació (tipus de vacuna, serotip i data d'aplicació) a la base de dades del RIIA, que preveu el Reial decret 728/2007, de 13 de juny. Quan els animals no estiguin identificats electrònicament, les dades de la vacunació s'han d'incloure en el llibre de registre de l'explotació.

c) Les autoritats competents de les comunitats autònomes han de mantenir un registre dels animals vacunats, en què, almenys, hi han de constar l'any i el mes de primovacunació i de successives vacunacions, el codi d'explotació i la identificació individual dels animals, quan escaigui.

d) Les dades necessàries per al registre de la vacunació que esmenten els apartats a), b) i c) anteriors les ha de notificar a l'autoritat competent el veterinari corresponent o, si s'escau, el titular de l'explotació, en un termini màxim de set dies des de l'aplicació de cada dosi vacunal.

Article 4. *Requisits per als moviments nacionals d'animals d'espècies sensibles dins de les zones sense estatus.*

L'autoritat competent ha d'autoritzar el moviment d'animals d'espècies sensibles dins de les zones sense estatus, tant amb destinació vida com sacrifici, sempre que no mostrin signes clínics de la malaltia.

Article 5. *Requisits per als moviments nacionals d'esperma, òvuls i embrions d'espècies sensibles dins de les zones sense estatus.*

L'autoritat competent ha d'autoritzar el moviment d'esperma, òvuls i embrions d'espècies sensibles dins de les zones sense estatus d'acord amb el que estableix el Reglament delegat (UE) 2020/686 pel qual es completa el Reglament (UE) 2016/429 del Parlament Europeu i del Consell pel que fa a l'autorització dels establiments de productes reproductius i als requisits zoonosanitaris i de traçabilitat aplicables als desplaçaments dins de la Unió de productes reproductius de determinats animals terrestres en captivitat.

Article 6. Règim sancionador.

En cas d'incompliment del que disposa aquesta Ordre és aplicable el règim d'infraccions i sancions que preveu la Llei 8/2003, de 24 d'abril, sense perjudici de les possibles responsabilitats civils, penals o d'un altre ordre que hi puguin concórrer.

Disposició adicional primera. Establiment d'un programa d'erradicació.

La respectiva autoritat competent de les comunitats autònomes insulars pot decidir l'establiment al seu territori d'un programa d'erradicació amb les condicions que estableix el Reglament delegat (UE) 2020/689 de la Comissió, de 17 de desembre de 2019, amb la sol·licitud prèvia per part de la corresponent autoritat competent de la comunitat autònoma a la Direcció General de Sanitat de la Producció Agroalimentària i Benestar Animal del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

Disposició adicional segona. Determinació de les zones lliures, zones sotmeses a programa i zona sense estatus.

S'habilita el director general de Sanitat de la Producció Agroalimentària i Benestar Animal per aprovar, mitjançant una resolució que s'ha de publicar en el «Butlletí Oficial de l'Estat», les zones en què es classifiqui el territori nacional als efectes d'aquesta Ordre, de conformitat amb l'article 2.3; això és, zona lliure, zona sotmesa a un programa d'erradicació enfront dels diferents serotips del virus de la llengua blava, en aplicació de la disposició adicional primera; i zona sense estatus. Així mateix, se l'habilita per modificar aquesta resolució segons les notificacions i la informació rebudes de les comunitats autònomes.

Disposició derogatòria única. Derogació normativa i pèrdua d'efectes.

Queda derogada l'Ordre APA/1251/2020, de 21 de desembre, per la qual s'estableixen mesures específiques de protecció en relació amb la llengua blava, i es deixen sense efecte l'Ordre APA/1015/2024, de 24 de setembre, per la qual s'estableixen mesures de protecció enfront del serotip 3 del virus de la llengua blava a Espanya, i l'Ordre APA/1043/2024, de 30 de setembre, per la qual s'estableixen mesures específiques de protecció i control enfront del serotip 3 del virus de la llengua blava a Espanya.

Disposició final primera. Títol competencial.

Aquesta Ordre es dicta a l'empara del que disposa l'article 149.1, regla 16a, primer incís, de la Constitució espanyola, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva en matèria de bases i coordinació general de la sanitat.

Disposició final segona. Entrada en vigor.

Aquesta Ordre entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 10 de març de 2025.—El ministre d'Agricultura, Pesca i Alimentació, Luis Planas Puchades.